

Gemeente Amsterdam

Raadscommissie voor Algemene Zaken, Openbare Orde en Veiligheid, Juridische Zaken, Communicatie, Raadsaangelegenheden, Preventie Jeugdcriminaliteit, Vluchtelingen en Ongedocumenteerden, Handhaving en Toezicht en de raadscommissie voor Financiën, Economische Zaken, Deelnemingen, Lucht- en Zeehaven

AZ/FEZ

Verslag Expertmeeting

12 februari 2019

CONCEPT

Vergadering

Openbare vergadering van de raadscommissies AZ en FEZ over de drukte in de stad

Vergaderdatum

Dinsdag 12 februari 2019 van 19.30 uur tot 22.00 uur in de commissiezaal

Verslag vast te stellen op:

21.03.2019

Voorzitter: de heer Vroege

Commissiegriffier: mevrouw De Vos, de heer Willems

Verslaglegging: mevrouw Van de Belt

Aanwezige commissieleden: mevrouw Bosman (D66), de heer Boutkan (PvdA), de heer Ceder (ChristenUnie), de heer Ernsting (GroenLinks), de heer Van den Heuvel (ChristenUnie), mevrouw Kat (D66), mevrouw Kiliç (DENK), mevrouw Poot (VVD), mevrouw Simons (BIJ1), mevrouw Temmink (SP) en de heer Torn (VVD)

Overige aanwezigen: mevrouw Alberts (NV Zeedijk), de heer Busker (wijkcentrum d'Oude Stadt), mevrouw Engerts (NV Zeedijk), de heer Evers (Koninklijke Horeca Nederland), mevrouw Hoffschulte (bewoner en onderzoeker omgeving 9 straatjes), mevrouw Iping (bestuurslid VVAB), de heer Insinger (woonbootbewoner Prinsengracht, lid Wij-Amsterdam), de heer Janmaat (Comité Singelgracht), de heer Jansonius (Politie Amsterdam), de heer Koster (Vereniging Amsterdam City), de heer Maas (adviseur), mevrouw Manunza (Stichting Nachtwacht), mevrouw Milikowski (demograaf en journalist), de heer Noland (bewoner Prinsengracht), Oskamp (Koninklijke Horeca Nederland), de heer Stroet (Wij-Amsterdam) en mevrouw Suring (bewoner omgeving Leidseplein)

De **VOORZITTER** opent de vergadering om 19.39 uur en heet iedereen welkom. De vergadering betreft een openbare bijeenkomst die live wordt uitgezonden via de gemeentelijke website. Het verslag van deze bijeenkomst wordt alle deelnemers toegezonden. Er volgt een korte voorstelronde. Het is vooral de bedoeling dat de gasten vanavond spreken en dat de politici luisteren.

De heer **CEDER** heeft om deze bijeenkomst verzocht om experts, organisaties en bewoners van de binnenstad aan het woord te laten over de overlast in het centrum om te horen waar de echte oorzaken van de problematiek liggen en wat mogelijke oplossingsrichtingen zijn. De problematiek kan in drie fases aan de orde komen: de visie op de binnenstad, de onderliggende oorzaken en de mogelijke oplossingen.

De heer **NOLAND** heeft begrepen dat er inmiddels wordt gewerkt aan het document Visie op de binnenstad. Hij is dan wel benieuwd naar wat de inbreng vanavond nog kan betekenen.

De **VOORZITTER** licht toe dat de discussie vanavond wordt gebruikt als input

voor die visie en dat de raadsleden hun controlerende taak richting college en burgemeester kunnen uitvoeren.

Visie op de (binnen)stad – wat voor stad wil Amsterdam zijn en hoe kan Amsterdam de komende jaren worden ingericht? En wat is die overlast precies?

De heer **STROET** woont al twintig jaar tevreden in het centrum. Hij benadrukt dat met name het gebruik van alcohol en drugs voor veel overlast zorgt. Dat geldt ook voor het rondrijden van de vele taxi's en auto's met een buitenlands nummerbord. Dat verkeer zou toch buitenom moeten worden geleid. Er lijkt alleen maar groei, groei, groei te worden gestimuleerd.

Mevrouw **IPING** beaamt dat die groei maar blijft doorgaan en niet wordt gestopt. Ze heeft de indruk dat de gemeente die groei blijft faciliteren. De gemeente zou echter de leefbaarheid voor de bewoners als uitgangspunt moeten nemen bij elke maatregel. Uitgangspunt van het beleid moet zijn welke waarden van de stad bescherming verdienen.

De heer **KOSTER** hoort dat het een Amsterdams probleem zou zijn en dat Amsterdam het zelf moet oplossen. Het is echter een probleem van veel grote steden in de wereld. De huidige mobiliteit is ongekend. Hij maakt dan ook bezwaar tegen de woorden dat het een kraan zou zijn waaraan je kunt draaien. Het draait om de vraag hoe Amsterdam met al die bezoekers, met die globale ontwikkeling kan omgaan. Het gaat om het faciliteren van groei die autonoom op de stad afkomt.

De heer **MAAS** meent dat er een natuurlijk evenwicht bestaat, maar als de balans is verstoord, dan verdwijnen sociale structuren en de menselijke maat en uiteindelijk ook de bewoners. Drukke is normaal in een internationaal functionerende stad, maar het is aan het bestuur van de stad om die drukke die is omgeslagen in overlast, in goede banen te leiden. De politiek gaat nu gelukkig in gesprek met de bewoners. Een mooie eerste stap om de leefgemeenschappen in de stad te versterken.

Mevrouw **HOFFSCHULTE** onderschrijft de woorden dat die toeristenstroom over de stad heen komt. De toeristenindustrie heeft een aantrekkelijke stad als Amsterdam nodig. Daarbij is het maar de vraag of Amsterdam die stroom moet accepteren.

Mevrouw **MANUNZA** meent dat de problemen op verschillende niveaus moeten worden opgelost. Het gaat om de keuze wat voor soort economie je in de stad wilt creëren. Zo hebben sociale ondernemingen een heel andere economische vorm en een heel ander doel. Daar ligt een keuze. Het toerisme groeit maar je kunt je afvragen of het toeristen betreft die je als stad wilt aantrekken. De stad trekt nu veel verkeerd uitgaanspubliek aan. Ondernijning en criminaliteit bloeien. Daar dient een gemeente op te sturen. Ze roept op veel meer de richting in te slaan van een sociale markteconomie. In een kerk kan het ook druk zijn, maar dat is een andere vorm van drukke. Het gaat erom dat anderen niet worden belemmerd. Bewoners hebben recht op woon- en leefgenot, een fundamenteel recht. Die balans wordt verstoord door toeristen die veel overlast genereren.

Ook mevrouw **IPING** zou dat onderscheid willen maken tussen mensen die komen voor wat Amsterdam te bieden heeft en niet alleen voor plat vermaak dat overlast veroorzaakt. Dat maakt het vervelend voor anderen – en voor bewoners.

De heer **EVERS** benadrukt het enorme economische belang van de toeristen die naar Amsterdam komen. 106.000 banen in deze sector. Ruim 45% van de 17,6 miljoen bezoekers is Nederlander. Het lijkt nu alsof de toerist wordt gestigmatiseerd. Natuurlijk zijn er uitdagingen. Doortrekken van de Noord/Zuidlijn naar Schiphol en metro's die ook 's nachts rijden, zouden al veel rondrijdend taxiverkeer voorkomen. Segmenteren is

belangrijk.

De heer **NOLAND** hoort nu de typische reflex vanuit de horeca. Op de Prinsengracht zitten geen normale winkels meer voor de omwonenden. Bewoners houden de stad levend en dat maakt de stad interessant. Met hen moet je dus samenwerken. Het aanbod creëert zijn eigen vraag. Haal je dat bepaalde aanbod weg, dan blijven ook bepaalde bezoekers op termijn weg. Het gaat erom de bezoekers te segmenteren.

*De heer **CEDER** vraagt of de drukke in zijn algemeenheid moet worden aangepakt of dat een deel van de toeristen moet worden geweerd.*

De heer **NOLAND** wijst op het delicate samenspel tussen kwaliteit en kwantiteit. Dat is niet gemakkelijk te definiëren.

Mevrouw **HOFFSCHULTE** sluit zich aan bij het uitgangspunt dat er keuzes moeten worden gemaakt tussen mensen die komen voor de stad en voor het primaire aanbod en mensen die komen om te feesten en de stad enkel als decor gebruiken. Daar kan Amsterdam echt selectiever zijn.

*Mevrouw **POOT** kan zich voorstellen dat een groep mensen voor de musea komt, maar uiteindelijk toch ook dronken in de stad rondloopt.*

De heer **KOSTER** vindt het aansprekelijk dat je zou kunnen sturen op een segmentering van die toeristen. Je kunt de stad aantrekkelijker maken voor de ene groep en minder aantrekkelijk voor de andere groep. Toeristen zijn niet eendimensionaal. De overlast wordt veroorzaakt door het gedrag van bepaalde mensen. Het is dus zaak dat gedrag aan te pakken. Ook ondernemers kunnen daarin een rol spelen.

De heer **JANSONIUS** ziet dat er sprake is van een permanente drukke. Internationaal staat Amsterdam bekend als een stad waar alles mag en waar alles kan. Bepaalde bezoekers trekken ook bepaalde typen criminelen aan. Aan dat imago van de stad moet dus worden gewerkt. Alleen die permanente drukke zorgt al voor overlast. En het aantal bezoekers blijft stijgen en de overlast neemt toe. Voor de politie is het belangrijk dat er sociale cohesie is en dat er een balans wordt hersteld tussen wonen, werken en toerisme. Dat vergt dat er keuzes moeten worden gemaakt die wellicht ingrijpend zijn. Handhaving is het sluitstuk van een aanpak. Preventie en proactie, zeker op langere termijn, zijn belangrijk. Drugs en drank vergroten de overlast. Daar kan dus ook het nodige gebeuren. Een langeretermijnvisie is een politieke aangelegenheid en niet zo zeer een politionele aangelegenheid.

*De heer **BOUTKAN** hoorde de politie jaren geleden al wijzen op het gevaar van overcrowding op met name de Wallen wanneer er bijvoorbeeld ergens paniek uitbreekt. Er moet dus een keuze worden gemaakt tussen veiligheid en economie. Hij is benieuwd naar het advies daarvoor.*

De heer **JANSONIUS** benadrukt dat bezoekers weliswaar geld opleveren, maar ook overlast genereren. Kies je voor economie, dan moet je bepaalde vormen van overlast accepteren. Alcohol is overal rond de Wallen verkrijgbaar – niet alleen in cafés maar ook – en nog goedkoper ook – bij allerlei andere zaken. De ene overlast lokt de andere uit: beschonken mensen op straat trekken ook weer zakkenrollers aan. Een vicieuze cirkel. Daar moet een visie op komen.

Mevrouw **MILIKOWSKI** hoort nu suggereren dat de binnenstad een soort afgesloten geheel zou zijn binnen Amsterdam. Ze zou de problematiek veel breder willen zien. De leefbaarheid van Amsterdam is een van de belangrijkste factoren bij de aantrekkingskracht van de stad. Willen kenniswerkers niet meer naar de stad komen, omdat hier alles mag en kan en waar je niet meer prettig kan wonen, dan is het probleem

straks nog veel groter.

De heer **INSINGER** zou liever zien dat er in plaats van een hotel meer woningen komen. Dat is ook goed voor de economie. Dat Amsterdam een heel belangrijke techstad is, nummer 4 van de wereld en na de Brexit nummer 1 van Europa, dat is ook belangrijk voor de economie. Amsterdam moet dus niet alleen focussen op die bezoekers.

*Mevrouw **SIMONS** krijgt graag een reactie op de bevindingen van de ombudsman.*

De heer **STROET** heeft deelgenomen aan een van de gesprekken met de ombudsman. De coffeeshops en de prostitutie vormen een grote attractie in de oude binnenstad. Het Redlightdistrict verplaatsen naar bijvoorbeeld Duivendrecht kan positief werken. Grote groepen joelende mensen 's nachts op straat in de nauwe binnenstad wil je niet. Hij is het eens met de bevindingen van de ombudsman.

Mevrouw **MANUNZA** benadrukt dat alles in de binnenstad 24 uur per etmaal doorgaat. Er is geen moment van rust meer. Zelfs in London sluiten bars om 23.00 uur. Daarna gaat het leven binnenskamers door, maar niet op straat. De problemen rondom het Rembrandtplein zijn ontstaan na het besluit om de uitgaansgelegenheden tot 6 uur 's ochtends open te laten zijn. Die openingstijden én de concentratie bijvoorbeeld rond het Rembrandtplein zorgen voor die overlast. Zijn er minder gelegenheden in de openbare ruimte waar je alcohol kunt nuttigen, dan zou dat wellicht positief uitpakken.

De heer **NOLAND** herkent zich volledig in de bevindingen van de ombudsman – ook al bagatelliseerde de burgemeester dat enigszins. Hij is benieuwd of de politieke vertegenwoordigers hier onderschrijven hoe de burgemeester dat rapport van de ombudsman opvat.

*De heer **ERNSTING** benadrukt dat het vanavond niet de bedoeling is een politieke discussie te voeren.*

*De heer **CEDER** is het eens met de bevindingen van de ombudsman. Hij is benieuwd of het imago van de stad nu het probleem vormt: drank, drugs en prostitutie. Met dat imago heeft de stad wel veel geld verdiend.*

Mevrouw **MILIKOWSKI** wijst erop dat de toeristensector slechts een paar procent uitmaakt van de Amsterdamse economie met relatief laagwaardige werkgelegenheid. Die inkomsten vallen dus wel mee. Dat imago van de vrije tolerante stad slaat door naar een stad waar alles kan. Dat past niet meer bij het imago dat Amsterdammers voor ogen hebben hoewel iedereen daarover zijn eigen ideeën heeft.

Mevrouw **ALBERTS** benadrukt de overeenkomst in belangen tussen bewoners en ondernemers. Die is veelal hetzelfde. Alles wat overlast veroorzaakt, is al in regels vervat. Ze vraagt zich af wat er zou gebeuren als iedereen zich gewoon aan die regels houdt. Is er nagedacht over bijvoorbeeld geluidsisolatie van woningen? Amsterdam dient een tolerante stad te blijven, maar dat vergt ook een discussie over de ondermijnende economie. Dat heeft immers een enorme impact op de economie.

In de historische binnenstad hebben veel ondernemingen slechts een beperkt aantal vierkante meters. Die ondernemers hebben niet alleen de bezoekers, maar ook de omwonenden nodig voor hun bestaansrecht. Dat vergt zeer zeker samenwerking.

*De heer **ERNSTING** geeft aan dat er wel sprake is van botsende belangen: zo wensten ondernemers op de Zeedijk terrasbankjes en omwonenden wilden dat nu juist niet. Wat kan de politiek eraan doen om die belangen op één lijn te krijgen? Voor handhaving zijn beperkt middelen beschikbaar.*

Mevrouw **ALBERTS** constateert dat men te maken heeft met een onbetrouwbare overheid. Mensen slaan op slot als ze het gevoel hebben dat hun klachten niet worden gehoord. Dan krijg je tegenstellingen.

De stad is enorm gegroeid en er is onvoldoende geïnvesteerd in handhaving. Zo is de NV Zeedijk sterk tegen Airbnb, want het is belangrijk dat burens elkaar kennen. Dan kun je elkaar aanspreken op onwenselijk gedrag. Sociale cohesie is juist van heel groot belang.

De heer **NOLAND** beaamt hetgeen mevrouw Alberts zegt. Bij het Leidseplein is een buurtoverleg waar de ondernemers en bewoners met elkaar spreken. Natuurlijk zijn er tegenstellingen, maar er zijn veelal ook oplossingen mogelijk. Sociale cohesie is van groot belang. Handhaving is niet alleen voorbehouden aan de politie; dat gebeurt ook door de bewoners. De ondernemersvereniging aan het Leidseplein pakt veel op. Dat zorgt voor een enorme opwaartse spiraal. Bewoners worden met ondernemers in contact gebracht om oplossingen te zoeken voor ervaren overlast.

De heer **OSKAM** vindt het storend dat de overlast zo wordt neergelegd bij de horeca. De meeste horeca houdt zijn mensen binnen. Er is een stroom mensen die op straat overlast veroorzaakt. En natuurlijk begint het met goed overleg met je burens.

De heer **EVERS** geeft aan dat de BIZ ook bij het Rembrandtplein ervoor zorgt dat het plein schoner is geworden. 70% van zijn restaurantbezoekers is Amsterdammer. Het is dus zaak te inventariseren wie die overlast veroorzaakt. Handhaving is een fantastisch middel. Regels verdienen te worden nageleefd. Maar veel alcohol wordt door supermarkten verkocht.

Mevrouw **MANUNZA** benadrukt dat het niet alleen om een schoon plein gaat, maar vooral ook om schone straten.

Ook de heer **NOLAND** meent dat het juist die horeca- en hotelgasten zijn die voor de overlast bij de omwonenden zorgen.

Mevrouw **MILIKOWSKI** beaamt dat de horeca voor 60% draait op Amsterdammers. Er lijkt soms wel een soort aversie te bestaan in Amsterdam voor handhaving maar die handhaving is absoluut nodig om elkaars vrijheid te beschermen.

Mevrouw **KAT** verzet zich tegen de uitspraak dat het om laagwaardige werkgelegenheid gaat in de toeristenindustrie. Ze hoort graag wat er kan worden gedaan om de leefbaarheid en het leefgenot te faciliteren.

De heer **MAAS** meent dat de verschillende functies goed moeten worden gemengd. De laatste jaren hebben verschillende groepen de overhand gekregen. Dat zie je ook in het verkeer. Het gaat dus om de balans waarbij de woonfunctie serieus wordt genomen. De binnenstad is ook een woon- en werkgebied. De leefomgeving dreigt in elkaar te storten.

De heer **JANMAAT** ziet dat er te weinig aandacht is voor de gedragsverandering bij ondernemers. Het zijn niet alleen de bezoekers. Ondernemers dienen zich neer te leggen bij de regels. Neem de rondvaartindustrie. Ook daar zit echt veel ruimte voor verbetering.

De heer **NOLAND** ziet dat bepaald onwenselijk gedrag wordt gefaciliteerd in de stad. Faciliteer je dat gedrag minder, gedraagt de ondernemer zich beter, dan krijg je ook minder ongewenst gedrag. Hij blijft bij zijn stelling dat je een bepaald type toeristen gewoon niet in de stad wilt hebben.

*De heer **CEDER** vraagt of het alleen om handhaving gaat of is er sprake van een*

soort onwil bij de agenten.

De heer **KOSTER** denkt dat handhaving een van de elementen is. Het zal een forse klus zijn om het imago van de stad te wijzigen. Er staan nu allerlei borden rond de Zeedijk die aangeven welk gedrag niet wordt getolereerd. Daar moet je dan wel achteraan met handhaving. Ook ondernemers moeten erop worden gewezen wat er wel of niet mag. En dat gedrag moet je soms afdwingen.

*De heer **BOUTKAN** vraagt wie dan die ondernemer moet aanspreken op zijn gedrag. De mede-ondernemer in de BIZ, de overheid, de politie, de politiek, de burgemeester?*

De heer **KOSTER** wil uitgaan van het meest effectieve. Elkaar aanspreken is prima, maar toch zal ook de overheid nodig zijn om elkaar te corrigeren. Handhaving zal echt nodig zijn.

*De heer **ERNSTING** wijst op het principe three strikes out: een waarschuwing de eerste keer, een boete de tweede keer en de zaak een week dicht de derde keer. Daar was veel weerstand tegen. Ondernemers vonden dat middel te zwaar. Hij is benieuwd of dat nog gebeurt.*

De heer **OSKAM** legt uit dat een stoel die net te ver op het terras stond, toch geen boete waard is. Gaat het om deuren die open staan, dan spreek je mensen erop aan want het geluid moet binnen blijven. Houdt een ondernemers zich daar niet aan, dan gaat zo'n stappenplan in.

De heer **MAAS** benadrukt dat dat wij/zij-denken niet goed is. Het gaat om wij. Met elkaar moet je ervoor zorgen dat die gedragsveranderingen plaatsvinden. Handhaving en politie vormen daarbij een steuntje in de rug.

Mevrouw **IPING** spreekt wel mensen op hun gedrag aan, maar dan krijgt ze heel wat te verduren. Er zijn echt buurten in de stad waar je elkaar niet meer kunt aanspreken op gedrag. Dat zegt ook iets over de kwaliteit van de bedrijven daar.

Mevrouw **ALBERTS** meent dat er samenwerking moet worden gezocht met de eigenaren van het vastgoed. Verhuurders kunnen bijdragen aan de handhaving van hoe ondernemers zich kunnen gedragen.

*Mevrouw **SIMONS** hoort graag meer over overeenkomsten en samenwerking en over de term 'kwaliteit van bedrijven.'*

De heer **EVERS** verduidelijkt dat Koninklijke Horeca Amsterdam 1650 leden heeft. Er worden ook wel leden geroyeerd die zich niet aan de regels houden. Niet iedereen is echter lid van Koninklijke Horeca Nederland, dus je kunt niet iedereen aanpakken.

De heer **KOSTER** ziet wel mogelijkheden om in gezamenlijkheid iets te doen, hoewel hij het niet eens is met alle bevindingen van de ombudsman. Ondernemers beleven net als bewoners ook wat er in een buurt gebeurt. Ook ondernemers hebben er belang bij dat de bewoners in de binnenstad zich gehoord voelen. Communicatie op straat is van groot belang om tot een verbetering te komen.

Mevrouw **HOFFSCHULTE** wijst op het grote verloop van ondernemers waardoor het lastig wordt afspraken te maken. Er is leegstand. Er zijn pop-upwinkels.

De heer **KOSTER** weet dat er heel veel overleg is in de negen straatjes. Een van de oplossingen waarbij de collectieven van de ondernemers een belangrijke rol spelen, is om gezamenlijk met de bewoners te komen tot afspraken waaraan allen belang hechten.

Ondernemerscollectieven proberen in ieder geval afspraken te maken met bewonerscollectieven. Daar is de gemeente wel bij nodig: politici, bestuurders en ambtenaren.

De heer **NOLAND** mist in dit overleg de afvaardiging van Uber en de TTO.

pauze

Visie op de (binnen)stad – wat voor stad wil Amsterdam zijn en hoe kan Amsterdam de komende jaren worden ingericht?

De heer **STROET** wil een levende en levendige stad met echte mensen in alle levensstadia en niet een levendige en jolige evenementenstad. Hij wil een monumentale stad die goed wordt onderhouden. Een stad die trots is op haar architectuur en het water. En een sociale stad waarbij voor iedereen plaats is in diverse wijken. Een gastvrije stad voor gasten die zich weten te gedragen. Er is geen plaats voor gasten die zich misdragen en geen respect hebben voor de stad en haar bewoners. Een dynamische stad met goed ov. Een stad met een toegankelijke openbare ruimte. Toeleveranciers worden toegelaten op venstertijden. Een gemengde stad met werken, wonen en recreëren. De overheid dient tijdig in te grijpen als een van de functies de overhand dreigt te krijgen. Geen wijken dus met alleen maar expats of hotels.

Mevrouw **HOFFSCHULTE** vindt het verontrustend dat er nu nog een visie moet worden gemaakt. Mensen verschillen van mening als het erom gaat wat nu echt het probleem is. Er dienen kernwaarden te worden geformuleerd wat nu echt belangrijk is voor de stad. Groei en balans gaan niet altijd samen; Amsterdam moet af van die groeiobsessie. De stad promoot nog steeds zichzelf. Doe iets aan de komst van cruiseschepen en het aantal vliegbewegingen. Stel bewoners centraal. Kijk naar de ruimtelijke aspecten en stel niet alles in het belang van touringcars.

Bewoners zijn de voelsprietten in de stad. Ga met hen in gesprek over wat zij ervaren. Verbind daaraan consequenties. Het economische belang heeft te lang centraal gestaan.

De heer **EVERS** wijst op de gezamenlijke visie van Koninklijke Horeca Nederland en Amsterdam City: zorg voor een balans in de mix van bewoners, werkenden en bezoekers. Zorg voor een gevarieerd aanbod aan voorzieningen. Zorg voor een stad die prettig is voor bewoners – die is ook prettig voor werkenden en bezoekers. Neem bij alle maatregelen het behoud en herstel van de leefbaarheid als uitgangspunt. Breng ogen en oren terug op straat om snel te kunnen optreden tegen overlast. Zet handhaving effectief in. De UEFA noch AJAX betalen voor al die handhavers die morgen worden ingezet – maar die kunnen nu niet worden ingezet in de binnenstad. Bied meer ruimte aan voetgangers en fietsers en minder aan auto's. Internetbestellingen zorgen voor veel bestelbusjes. Laad- en losstroken zijn nodig. Maak de stad autoluw. Zet auto's in parkeergarages. Een visie dient langer dan vier jaar te duren. Zet met elkaar een stip aan de horizon. En zeur niet zo! [naar: Annie M.G. Schmidt].

De heer **JANMAAT** weet dat het college grenzen wil stellen aan de groei terwijl er nu toch weer 80 vergunningen voor rondvaartboten worden vrijgegeven. Er is feitelijk geen ruimte meer voor groei. Er zijn boten die bingo-avonden aanbieden 's avonds op de grachten. Dat is niet voor toeristen. Dat is echt iets waarop je kunt sturen.

Mevrouw **IPING** meent dat alle drie de functies belangrijk zijn: wonen, werken en uitgaan. Het wonen, de leefbaarheid, worden nu bedreigd. Het gaat niet alleen meer om behouden, het vergt stimuleren. Stel grenzen aan de grootte van de groepen in de binnenstad. 1700 vergunningen voor het rondleiden op alleen al de Wallen. Dat helpt dus niet. Bewoners zijn blij met het voorbereidingsbesluit, maar dat kwam helaas erg laat. Stimuleer vooral bij alle maatregelen die verbetering van de leefbaarheid.

*De heer **CEDER** geeft aan dat onderzoek heeft uitgewezen dat in 2030 waarschijnlijk 32 miljoen bezoekers Amsterdam aandoen. Hij is benieuwd of die aantallen wel te faciliteren zijn. Of is daarvoor iets anders nodig?*

Mevrouw **MANUNZA** wijst op een slimme hantering van het vergunningstelsel. Daarbij gaat het niet alleen om het plafond aan vergunningen, maar vraag slimme inschrijving voor de verdeling en verstrekking van vergunningen. Maak die procedure voor ondernemers meer competitief. Intensiveer het Bibobinstrumentarium. De economie kan op deze wijze niet eindeloos groeien.

De heer **EVERS** meent dat Amsterdam ook de Metropoolregio hierbij moet betrekken. De EMA komt nu naar Amsterdam. De kwartiermakers zoeken allerlei woningen. Maar niet iedereen hoeft in het centrum te wonen. Betrek de hele omgeving daarbij.

De heer **NOLAND** ziet een aantal van 32 miljoen bezoekers helemaal niet zitten. Dat moeten er echt minder worden. Dat kan de stad helemaal niet absorberen. Amsterdam moet kennelijk gewoon wat minder aantrekkelijk worden.

*De heer **BOUTKAN** hoort graag of meer belastingheffing kan werken.*

De heer **OSKAM** denkt niet dat dat gaat werken, maar wanneer toeristenbelasting wordt geormerkt om bijvoorbeeld de stad schoon te houden, kan dat een positieve uitwerking hebben. Stel een heffing in voor museumbezoek – maar dan wel voor iedereen.

De heer **EVERS** meent dat het nu niet om toeristenbelasting gaat, maar om een overnachtingsbelasting. Die overnachtende gasten op doordeweekse dagen, EMA-gasten, Philipsgasten, betalen nu het meest terwijl die groep het minst gebruik maakt van de openbare ruimte. Vergroot die groep betalenden.

De heer **JANSONIUS** zou graag zien dat Amsterdam ook aangeeft wat het niet wil zijn. Communiqueer dat Amsterdam niet de plek is waar alles met drank en drugs mag. Zet in op een gedragsverandering op langere termijn. Denk niet alleen aan kortetermijnmaatregelen. Durf keuzes te maken. Ondernemerschap in de binnenstad wordt extra gescreend. Gebruik technologie voor innovatie. Bewerkstellig diversificatie van het winkelaanbod. Spreek je uit over goedkope tickets naar Nederland, over de particuliere short stay. Pak alcoholverkoop aan.

De heer **KOSTER** benadrukt dat de stad in 2030 zeker geen 32 miljoen gasten kan faciliteren. Dat betekent dus keuzes maken. Omgaan met die groei vergt op maatregelniveau uit te spreken wat er wel of niet moet. Het gaat bovendien niet alleen over toeristen. Amsterdam is een metropoolomgeving. Alle wereldsteden hebben te maken met dezelfde groeistuipproblematiek. Wereldwijd neemt de urbanisatie toe. Een aantal plekken in de binnenstad wordt geteisterd door te veel mensen die daar tegelijk rondlopen. Dat komt op Amsterdam af.

Wat nemen de politici mee?

Mevrouw **POOT** bedankt iedereen voor zijn input. Er leek aanvankelijk vrij snel een tegenstelling te ontstaan maar gelukkig kwam men al gauw tot de conclusie dat zaken in samenspraak moeten worden opgelost. Ze moet nog nadenken over wat ze wil meenemen uit de discussie.

Mevrouw **KAT** hoorde goede suggesties voor de winkeltijden en het wel of niet schenken van alcohol in bepaalde straten. Dat biedt wel aanknopingspunten.

De heer **ERNSTING** benadrukt dat de stad iets gemeenschappelijks is. Die gemeenschappelijke waarde vergt nog wel het een en ander. Een goede stad voor bewoners zal ook een authentieke stad voor toeristen zijn. Elkaar aanspreken, een gedragsverandering bij ondernemers, consequent de leefbaarheid voorop stellen. Dat zijn punten waarover hij graag nader in gesprek gaat. Het gaat inderdaad om die langere termijn.

Mevrouw **KILIÇ** kent uiteraard de problemen wel. Ze moet nog nadenken over wat ze concreet gaat meenemen. Die balans tussen een sociale stad, een vrije stad, een levendige stad en een leefbare stad moet terugkomen. Amsterdam moet toch een inclusieve stad blijven.

De heer **BOUTKAN** heeft de oproep gehoord dat Amsterdam moet durven kiezen. Veranderingen vergen enorm veel tijd, maar daarbij moet je het lef hebben om dingen te proberen. Dat aspect van sociale cohesie is natuurlijk van groot belang. Samenwerking tussen goede ondernemers en bewoners evenzo.

Mevrouw **SIMONS** sluit zich aan bij de woorden van de heer Ernsting, mevrouw Kiliç en de heer Boutkan. Een vrije stad, een leefbare stad, dat zijn allemaal waarden die horen bij de kernwaarden van haar partij BIJ1. De ombudsman is een waardevol instituut.

De wereld draait op heel veel manieren 24/7 door en ook daarin moet Amsterdam zijn draai vinden. Het gesprek moet de komende tijd gaan over het eigenaarschap van de stad. Ze stelt alle inbreng zeer op prijs.

De heer **CEDER** bedankt iedereen voor de verschillende invalshoeken. Elke partij heeft wel zaken herkend. De politieke discussie wordt de komende maanden gevoerd. Hopelijk blijft iedereen benaderbaar. Er moeten inderdaad echte keuzes worden gemaakt. De bal ligt nu bij de politici.

De **VOORZITTER** bedankt de aanwezigen voor hun inbreng en sluit de vergadering klokslag 22.00 uur.